

5806

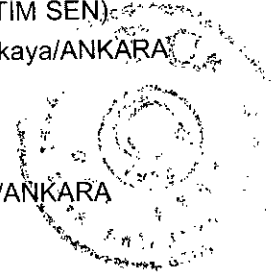
İtiraz Eden (Davacı) : Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (EĞİTİM SEN)

Cinnah Cad. Willy Brant Sok. No:13 - Çankaya/ANKARA

Vekili : Av. Asuman Tokqöz Sucu - Aynı adreste

Karşı Taraf (Davalı) : Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı - Bilkent/ANKARA

Vekili : Av. Emrah Kocamanoğlu - Aynı adreste

İstemin Özeti : Danıştay Sekizinci Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin 08/06/2015 günlü, E:2015/3285 sayılı karara, davacı itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasını istemektedir.

Danıştay Tetkik Hâkimi : Ulya Emiroğlu

Düşüncesi : Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile koruma altına alınan eğitim hakkından yoksun bırakılma sonucunu doğuran dava konusu işlemde, sebep ve konu unsurları yönlerinden hukuka uygunluk bulunmadığından itirazın kabulü ile söz konusu düzenlemenin yürütmesinin durdurulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca dosya incelendi, gereği görüldü:

Öğretim Üyesi Yetiştirme Programına İlişkin, Usul ve Esasların 10. maddesinin 4. fıkrasının değiştirilmesine ilişkin Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulu'nun 12/02/2015 tarihli kararının iptali istemiyle açılana davada; Danıştay Sekizinci Dairesi'nce verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine dair 08/06/2015 günlü, E:2015/3285 sayılı karara, davacı itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasını istemektedir.

1982 tarihli T.C. Anayasası'nın " Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42. maddesinde "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz. Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır...Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez..." kuralına yer verilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ek 1 nolu Protokolün "Eğitim hakkı" başlıklı 2. maddesinde hiç kimsenin eğitim hakkından yoksun bırakılamayacağı, devletin, eğitim ve öğretim alanında yükleneceği görevlerin yerine getirilmesinde, ana ve babanın bu eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama haklarına saygı göstereceği düzenlenmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Kjelden, Busk Madsen ve Pedersen - Danimarka (07/12/1976 günlü, Başvuru No: 5095/71,5920/72,5926/72) kararında, eğitim hakkını "yapısı tarafından da ortaya konulduğu üzere, 2.maddenin, ilk cümlesinin baskın olduğu, bir bütünü oluşturduğu, Sözleşen Devletlerin, "eğitim hakkını reddetmemekle" egemenlik alanlarında bulunan herkes için "belirli bir zaman

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2015/1112

zarfında mevcut olan eğitim kurumlarına erişim hakkını" ve "bu kişilerin tamamlamış oldukları eğitimlerini resmi olarak tanıyarak", "alınan eğitimden fayda sağlama imkanını" garanti altına aldıkları bir hak olarak tanımlamıştır.

Belçika'da eğitimde kullanılan diller hakkındaki kanunların belli yönlerine ilişkin dava olarak bilinen "Belçika dili" kararında, (23/07/1968 günlü, Başvuru no. 1474/62; 1677/62; 1691/62; 1769/63; 1994/63; 2126/64) eğitim hakkının içeriği ve bundan doğan yükümlülüğün kapsamına ilişkin olarak Sözleşmeciler Tarafından, eğitimi, masrafları kendilerine ait olacak ya da para yardımı yapmalarını gerektirecek şekilde belirli bir tarzda veya düzeyde düzenlemek zorunda kalacakları bir eğitim hakkını tanımadıklarını, ancak bundan, Sözleşme'nin 1 No'lu Ek Protokol'ün 2. maddesinin ilk cümlesinde güvence altına alındığı şekliyle, sözkonusu hakka uyulmasını sağlamak için devletlerin hiçbir pozitif yükümlülüğü bulunmadığı sonucu çıkarılamayacağı, bir „hak" varsa, Sözleşme'nin 1. maddesi uyarınca, bir Sözleşmeciler Devlet'in yargı yetkisi alanında bulunan her kişiye temin edileceği belirtilmiş, Hasan ve Eylem Zengin- Türkiye (09/10/2007 günlü, Başvuru No:1448/04) davasında ise eğitim hakkının Sözleşen Devletler açısından belirli düzeyde ve mahiyette bir eğitimi bizzat kendi imkanları ile sağlama veya bu tür eğitimleri mali olarak destekleme yükümlülüğü yaratmadığını, buna karşın devletin hali hazırda bizzat sağlayıcı ve/veya denetçi olduğu eğitim ve öğretim açısından ebeveynlerin dini ve felsefi kanaatlerini de dikkate alan demokratik, nesnel, sorgulayıcı ve çoğulcu bir eğitimin tesis edilmesinden sorumlu olduğuna hükmetmiştir.

AİHM, AİHS'nin 1 No'lu Ek Protokol'ün 2. maddesi ile güvence altına alınan eğitim hakkının uygulama alanına ilişkin olarak ise, Leyla Şahin-Türkiye (10/11/2005 günlü, Başvuru No: 44774/98) davasında hiç kimsenin eğitim hakkından yoksun bırakılamayacağı, yükseköğretimden bahsedilmemesine rağmen, bu hükmün, yüksek öğretim de dahil olmak üzere, eğitimin her düzeyine uygulanacağı, Sözleşme'de tanımlanmamış ya da belirtilmemiş olmasına rağmen, sözkonusu hükmün "anaokulu, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretimi" kapsadığı, Sözleşmeciler Devletlere yüksek öğrenim kurumu kurma görevi getirmemesine rağmen, yüksek öğrenim kurumu kuran Devletlerin bu tür kurumlara girişe ilişkin etkili hak tanıma yükümlülüğünün bulunduğu vurgulanmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ek 1 nolu Protokolün 2. Maddesi ile yukarıda belirtilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları doğrultusunda, Sözleşmeye taraf bir ülkenin kendi egemenliği altında olan kişileri halihazırda mevcut olan eğitim kurumlarına erişim hakkından hukuka aykırı olarak mahrum bırakamayacağı, devletin demokratik bir toplumun vazgeçilmez bir unsuru olarak bilimsel, nesnel, çoğulcu, sorgulayıcı nitelikteki bir eğitimin sağlanmasında pozitif yükümlülüğü bulunduğu ve bu hakkın yükseköğretimi de kapsadığı kuşkusuzdur.

Davanın konusunu oluşturan ve yürütmesinin durdurulması istenilen Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 12/02/2015 tarihli kararı ile Öğretim Üyesi Yetiştirme Programına İlişkin Usul ve Esasların, "Öğrenim süresi" başlıklı 10. maddesinde değişiklik yapılarak, "YÖK tarafından ilan edilen lisansüstü eğitim kontenjanlarına yerleştirilen araştırma görevlilerinin öğretim üyesi yetiştirme kadrosu ile ilişkilerinin kesilmesi halinde, lisansüstü eğitimle de ilişkileri kesilir" düzenlemesi getirilmiştir.

Her ne kadar davalı idare tarafından dava konusu kararın öğretim üyesi yetiştirme programının uygulanmasında ortaya çıkan suistimallerin önlenmesi amacıyla tesis edildiği belirtilmiş ise de, söz konusu düzenleme, istisnai bir uygulama olan öğretim üyesi yetiştirme araştırma görevlisi kadrolarına bağlı olarak lisansüstü eğitime başlayan öğrenciler ile yürürlükteki mevzuatta düzenlenen diğer usul ve esaslar çerçevesinde bu statüyü kazanan öğrencilerin farklı hukuki esaslara tabi olmasına sebebiyet verdiği gibi, öğretim üyesi yetiştirme programı kapsamında lisansüstü eğitimini yapan araştırma

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
YD İtiraz No : 2015/1112

görevlilerinin elde ettikleri bu hakkın, idarenin tek taraflı ve tedbir amaçlı iradesi ile engellenmesi sonucunu da doğurduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda Anayasa'nın kimsenin, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmayacağına ilişkin hükmü ile Avrupa İnsan hakları Mahkemesi'nin, Sözleşme'ye taraf bir ülkenin kendi egemenliği altında olan kişileri halihazırda mevcut olan eğitim kurumlarına erişim hakkından hukuka aykırı olarak mahrum bırakamayacağı ve bu hakkın yükseköğretimi de kapsadığı yönündeki kararları gözönünde bulundurulduğunda, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile koruma altına alınan eğitim hakkından yoksun bırakılma sonucunu doğuran dava konusu işlemde, sebep ve konu unsurları yönlerinden hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davacının itirazının kabulü ile Danıştay Sekizinci Dairesince verilen 08/06/2015 günlü, E:2015/3285 sayılı kararının kaldırılmasına, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde öngürülen ve yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için gerekli olan koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulmasına 15/10/2015 gününde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan
Namık Kemal
ERGANİ

Üye
İbrahim
BERBEROĞLU

Üye
Nurben
ÖMERBAŞ

Üye
Gürsel
MEKİK
(X)

Üye
Nalan
TERZİ
(X)

Üye
Ali İhsan
ŞAHİN
(X)

Üye
İbrahim
ALİUSTA

Üye
Vahit
BEKTAŞ

Üye
Hasan
GÜZELER

Üye
Prof. Dr. Bülent
OLCAY

Üye
Abdülkadir
ATALIK

Üye
Ahmet
ARSLAN
(X)

Üye
Turgay Tuncay
VARLI
(X)

Üye
Oğuz
YAĞLICI
(X)

Üye
Yunus
AYKIN
(X)

KARŞI OY

X- Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen koşulların bakılan uyuşmazlıkta gerçekleşmediği anlaşıldığından, yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin Daire kararına yapılan itirazın reddi gerektiği oyuyla, karara karşıyız.

Üye
Gürsel
MEKİK

Üye
Nalan
TERZİ

Üye
Ali İhsan
ŞAHİN

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Turgay Tuncay
VARLI

Üye
Oğuz
YAĞLICI

Üye
Yunus
AYKIN

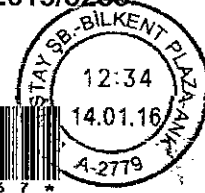
T.C.
DANIŞTAY
8. Daire Başkanlığı

Örnek No:25

Dosya No : 2015/3285

TAAHHÜTLÜ

No:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

1000 Kr

POSTA

Adı Soyadı : Davacı EĞİTİM VE BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI
Vekilli Av. ASUMAN TOKGÖZ SUCU
Cinnah Caddesi Willy Brant Sokak No:13 -
Çankaya 06540 Çankaya/ Ankara

adresinde bulunur.

18 Ocak 2016

Mühür ve İmza

BU ZARFTA YERİNE İMZA - 15/10/2015 VARDIR

.....Buradan katlayınız.....